

3. kapitola

Tajemství obrace a zkušební vzorku

Zkušební vzorek jsem se snažila dlouho ignorovat, ale jakmile jsem ho vzala jako věc, která k pletení patří, hned se mi v pletení začalo dařit mnohem lépe. A obrace? Bez něho by pletení nebylo ono.

Po první kapitole by to mělo být tak, že už vlastně umíte plést. V ní jste se naučili základní techniky, a pokud umíte nahazovat, plést hladce a uzavírat, můžete s tím bez problémů vystačit a vyrobit si spoustu zajímavých výrobků. Znam hodně takových pletařek, které umí jen to a víc vlastně nepotřebují.

Ale proč nevyzkoušet další věci, když to jde? Navíc se už trochu orientujete a vše půjde snadněji. V této kapitole vám ukážu další techniky, které jsou v pletení důležité a díky kterým máte otevřené dveře k mnoha projektům.

Naučíte se, jak se plete obrace, budete si umět uplést zkušební vzorek a dozvíte se, proč se vlastně dělá. Také se naučíte další způsob, jak se dají plést krajová oka.

Nejdříve se vrhneme na **zkušební vzorek**. Už jsem se o něm zmiňovala v úvodní kapitole. Je to kousek pleteniny, na kterém si vyzkoušíte, jak bude vypadat vaše pletení vybraného vzorku při použití konkrétní příze a jehlic.

Dejme tomu, že máte chuť si něco vyrobit a jsou dvě možnosti, které mohou nastat. Buď máte konkrétní návod, který vám řekne, jaké jehlice a jakou přízi máte použít, nebo se rozhodnete uplést si něco podle vlastního návrhu, případně tyhle varianty nakombinujete – použijete návod, ale něco si v něm upravíte podle sebe, například uděláte jiný vzorek. Takhle asi nejčastěji pletu já.

V případě, že máte návod, vždy se v něm uvádí, jaká příze byla použita a jakými jehlicemi se doporučuje plést. Jsou tam i výsledné rozměry výrobku. A také se tam píše, kolik ok a řad byste měli mít na prostoru 10 × 10 centimetrů, pokud chcete, aby výsledný výrobek vypadal stejně (měl stejné rozměry) jako v návodu.

Často ale nastane situace, že mám jen vybrané klubíčko a potřebuji vědět, na kolik ok mám vlastně začít plést, abych získala ty rozměry, které přesně potřebuji. Prvně vycházím z údajů, které na klubíčku uvádí výrobce. Většinou jsou doporučené jehlice v určitém rozmezí, například jehlice 2,5 až 3,0. Někdy se hodí mít oka víc utažená, jindy zase volnější. A tomu je potřeba přizpůsobit výběr velikosti jehlic. Na štítku klubka mám tedy doporučené velikosti jehlic a také údaje o zkušebním vzorku a jen si chci ověřit, že je to správná volba.

V obou případech se hodí uplést zkušební vzorek. Aby to bylo lépe pochopitelné, vysvětlím to na konkrétní situaci. Dejme tomu, že nemám návod, ale chci si uplést

obal na mobilní telefon. Už jsem si vybrala přízi, u které výrobce říká, že jehlicemi č. 5,0 bych měla mít na čtverci 10 × 10 cm celkem 17 ok a 22 řad.

Jenže nepleteme všichni stejně a musím si vyzkoušet, jak to vychází mně. A to zjistím jedině tak, že si zkusím vzorek: upletu si čtvereček a všechno si propočítám. Než se tedy pustím do pletení obalu, provedu testování. Já bych chtěla plést lícovým žerzejem, kdy se plete lícová strana hladce a rubová obrace, budu tedy zkoušet právě tento vzor.

Na jehlice č. 5,0 si nahodím dostatečný počet ok, v tomto případě minimálně 17, ale doporučuji nahodit ok vždy víc, protože krajová oka bývají někdy volnější/

utaženější a jejich rozměr není zrovna vypovídající. Já jsem si nahodila 23 ok, 3 krajová oka na každé straně jsem pletla vždy hladce, i v rubových řadách, zbylých prostředních 17 jsem pletla plánovaným vzorem – z lícové strany hladce, z rubové obrace. A pletu tolik řad, abych jich měla alespoň 22 na výšku – zase je dobré uplést řad více. Počet řad není nutné příliš řešit, protože při pletení si případně jednodušeji upravíte výšku dílku, než jeho šířku. Sama to беру spíše jako informativní údaj, jestli mezi plánem a skutečností není moc velký rozdíl. Odchylku +/- pár řad neřeším.

Na tomto vzorku vám rovnou ukážu, jak se plete obrace a jak jinak můžete plést krajová oka.

1 Krajová oka mohou plést stále hladce, vznikne mi vroubkovaný okraj a ten už jste si vyzkoušeli na šále v předchozí kapitole. Nebo existuje další způsob jak krajové oko uplést – poslední oko se neplete, jen se přesune na pravou jehlici, a plete se až v následující řadě. A ještě před tím, než poslední oko přendám (říká se tomu, že ho sejmu), dám si přízi dopředu, tak jak je to na obrázku.

---

2 Na začátku další řady upletu první oko hladce.

---

3 Takový okraj je pak hladký a tímto způsobem budu v této kapitole plést všechna krajová oka.

A nyní se vraťme k našemu zkušebnímu vzorku. Mám nahozeno 23 ok a prvních šest řad pletu stále hladce a krajová oka tak, jak jsem právě popsala. Tyto řady slouží jako oddělovač, abych měla zkušební vzor orámovaný a nezkreslovaly mi ho okraje.

V sedmé řadě přijde změna. Nyní pletu z lícové strany takto – krajové oko, všechna oka hladce a poslední je krajové oko.

Na rubové straně pletu trochu jinak – krajové oko, 2 oka hladce, 17 ok obrace, 2 oka hladce a krajové oko.

---

4 A je čas prozradit, **jak se plete obrace**. Obrace je vlastně zadní strana oka upleteného hladce. Když si pak zkušební vzorek otočím, mám z druhé strany oka pletená obrace.

---

5 Hladce upletené oko poznáte podle toho, že je to takové věčko (já říkám srdíčko).

6 Oka upletená obrace mají pod jehlicí vroubek, tomu zase říkám prdelka.

7 Když tedy chci mít takový vroubek – uplést oko obrace – dám si přízi před levou jehlicí. Pravou jehlicí vpíchnu do oka, které čeká na upletení, a tím podeberu nejen přední část tohoto oka, ale i přízi, se kterou pletu.

8 Teď to bude trochu gymnastika, ale nebojte, to zvládnete. Jehlici obtočím okolo příze směrem zleva doprava (jehlici vedu zepředu a směrem dozadu) a přízi, kterou mám obtočenou kolem jehlice, protáhnu okem.

9 Já si pokaždé pomohu palcem pravé ruky a přidržuji si jí přízi, kterou budu protahovat. Určitě to zkuste, vše pak jde mnohem snadněji.

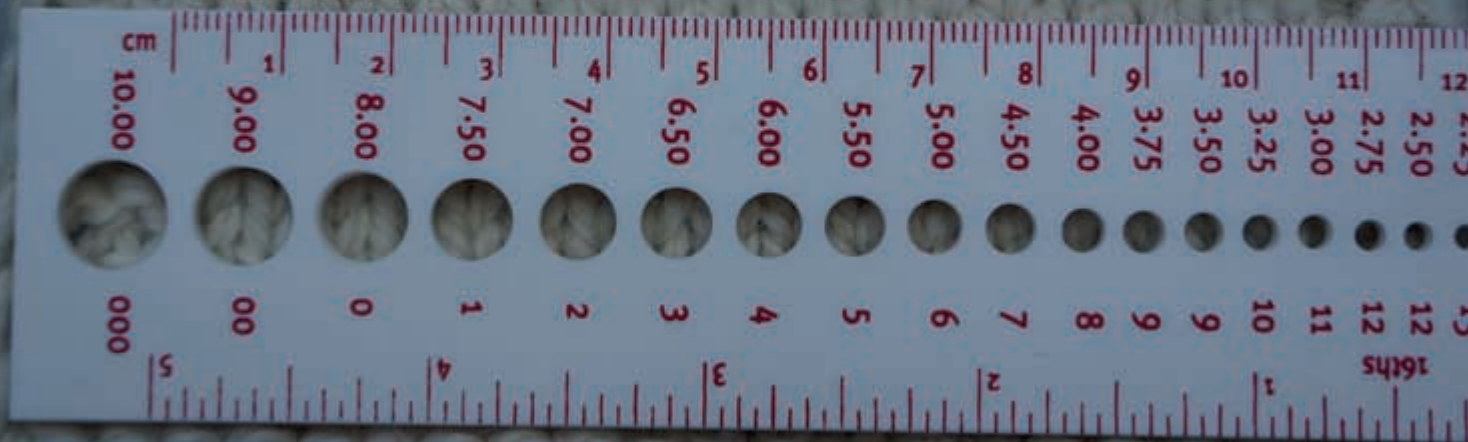
Pak už jen sundám z levé jehlice právě upletené oko. A tohle je obrace.

Dohromady upletu 24 řad a pak ještě 6 řad, ve kterých pletu všechna oka hladce, aby mi vznikl i okraj nahoře. V poslední řadě všechna oka uzavřu. Zapošívát nic nemusím, jedná se o zkušební vzorek.

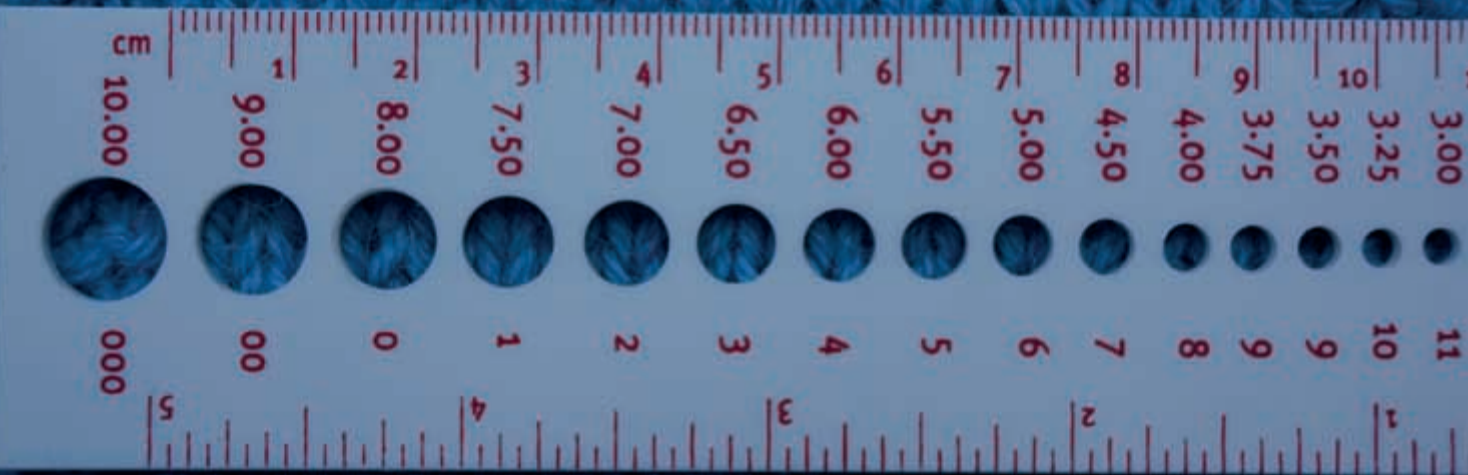
Ještě si před měřením čtvereček navlhčím a nechám proschnout. Některé příze totiž ještě po navlhčení změní velikost, tak aby mi to opravdu sedělo.

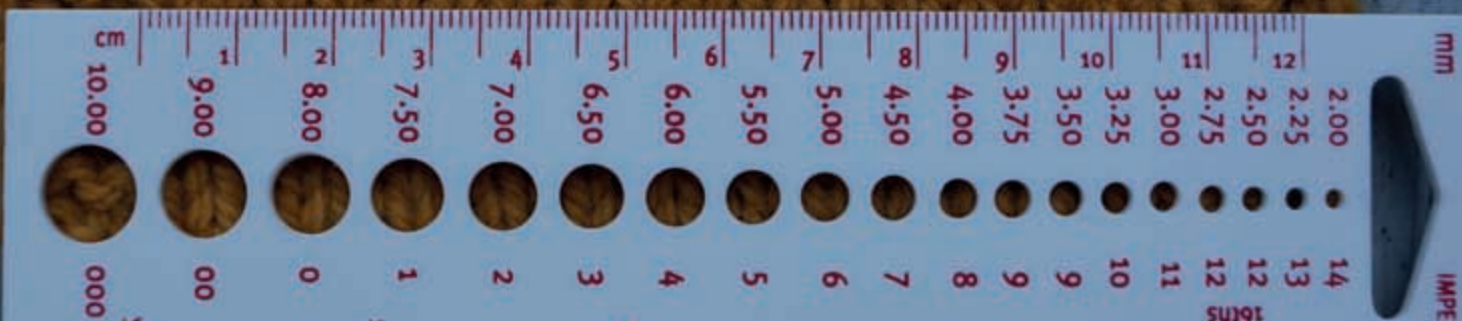
10

11

12

10 11 12 Tady jsou upletené 3 vzorky, kde jsem buď změnila velikost jehlice, nebo materiál. A je vidět, že při stejném počtu řad i počtu nahozených ok to pokaždé vychází jinak. Rozdíl není až tak velký, ale pokud pletete větší kus, například svetr, kde jeden díl měří na šířku 50 cm, už se vám rozdíl 5 mm postupně nasčítá. Pak máte nejen jinou spotřebu příze, ale hlavně vám výsledný výrobek nebude sedět.

13 A jde se měřit. Potřebuji vědět, kolik ok si mám nahodit, aby mi obal pěkně pasoval na telefon. Já si nejdřív změřila telefon a vychází mi, že je 7 centimetrů široký.

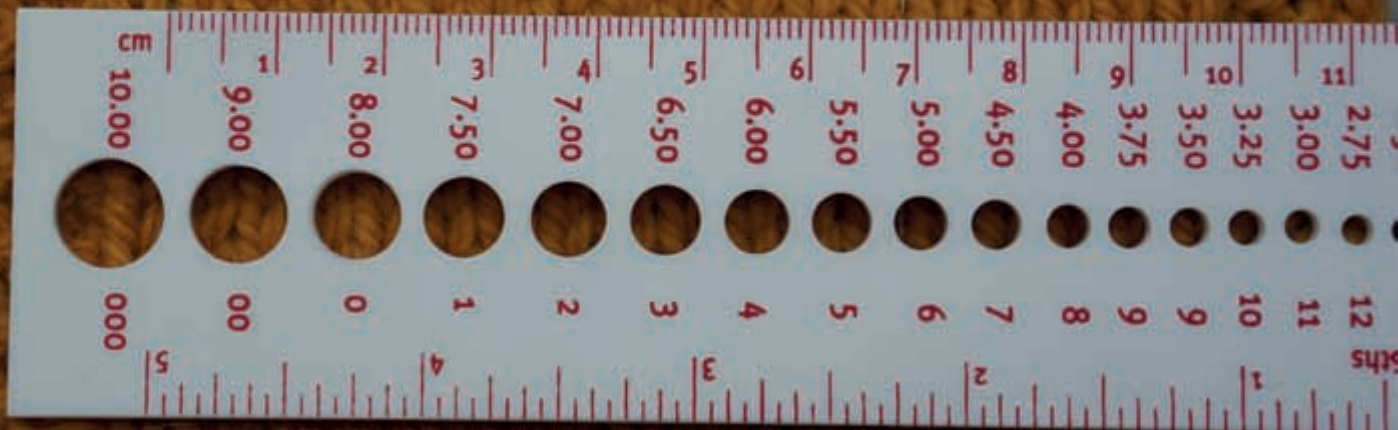
Na zkušebním vzorku si 7 centimetrů od sebe zapíchnu dva špendlíky a spočítám si, kolik ok se vejde do této vzdálenosti.

13

14

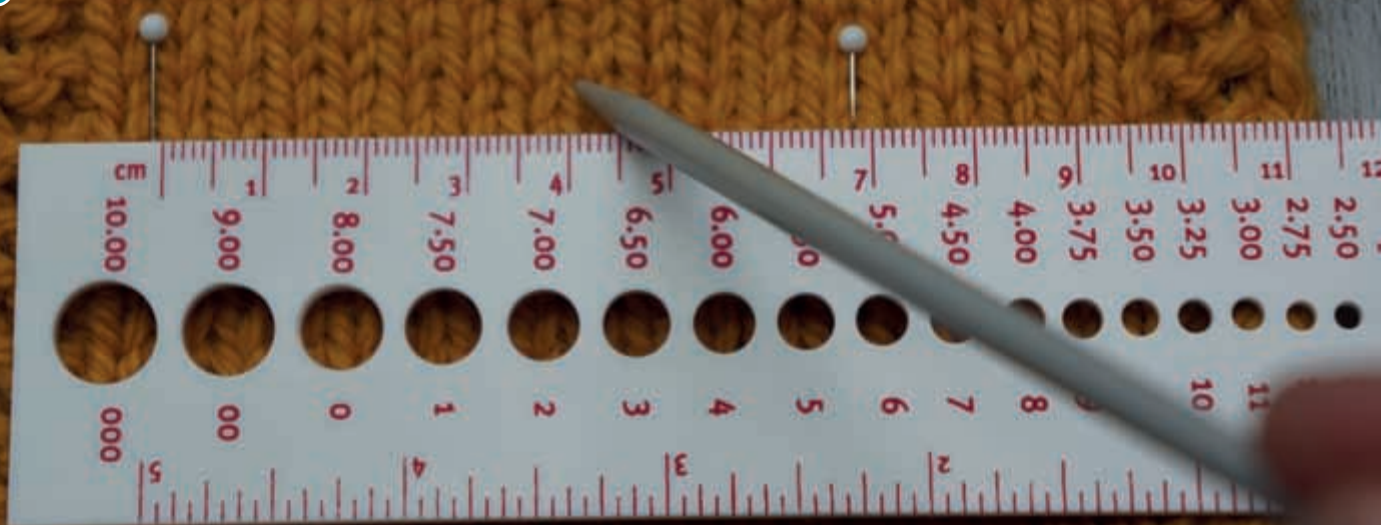

14 Tip

V případě, že bych si chtěla zkušebním vzorkem ověřit, jestli mám „stejný“ pletení jako se uvádí v návodu, spočítám si stejným způsobem, kolik ok se vejde do 10 cm.

15 Při počítání si pomáhám jehlicí (nebo tužkou), abych nějaké oko nepřeskočila. Počítám každé „srdíčko“ a vychází mi, že když upletu 12 ok, budu mít 7 cm.

15

16 Díky této informaci si upletu obal na telefon, který mi bude krásně sedět. Vím, že pletení se trochu natáhne a telefon není až tak vysoký. Nakonec si nahodím 25 ok a to bude stačit i na závěrečné sešití.

Řady pletu z jedné strany obrace (touto řadou začínám) a z druhé strany hladce,

krajová oka dělám stejně jako u zkušebního vzorku. Poslední sejmu a první upletu hladce.

17 Jedna strana budoucího obalu pak bude vypadat takto.

18 A druhá strana takto.

19 20 Když je díl dostatečně vysoký (přeměřím podle telefonu), ukončím poslední řadu. Při ukončení si nechám delší kousek příze a s ním pak sešiji boční a dolní šev.

Ještě se trochu vrátím k tomu, že obrace je vlastně zadní strana ok pletených hladce. Tohle je potřeba si uvědomit,

pokud nepletete v kruhových řadách, ale tam a zpět. Pokud chcete, aby nějaké oko vypadalo z přední strany jako oko upletené hladce, musíte ho logicky uplést z rubové strany obrace. A zase naopak. Často se i v pletení setkáte s výrazem „**plette oka, jak se jeví**“. To znamená, že když uvidíte oko upletené hladce (srdíčko), upletete ho také hladce. A když je oko s vroubkem, upletete ho obrace.

Tipy na závěr:

Zkušební vzorek nedělám úplně pokaždé. Nikdy ho ale nevynechám v případě, že má mít výsledný výrobek přesnou velikost, jako třeba u rukavic, čepice, svetrů...

Také ho dělejte pokaždé, když chcete vyzkoušet nějaký nový vzorek. Často se stane, že zvolíte barvu, na které vzor až tak nevyklně. Nebo zjistíte, že s použitými jehlicemi je vzor moc natěsno a bude lepší vzít si větší jehlice. Nebo obráceně.

Pokud vám na jehlicích, které jsou doporučené v konkrétním návodu, vyjde zkušební vzorek jinak, změňte velikost

jehlic a vyzkoušejte to znovu. Pokud potřebujete, aby se vám do vzorku vešlo více ok, vezměte si menší velikost jehlic. Pokud máte ve zkušebním vzorku více ok, než se udává, vezměte si jehlice větší. Stačí změna velikosti o jedno číslo a výsledek bude hned jiný. Někdy se mi stane, že musím uplést i více vzorků, než jsem s výsledkem spokojená. Je to sice pracnější, ale vyplatí se tomu ten čas věnovat. Pořád lepší 4 zkušební vzorky než párat celý díl svetrů.

Na střídání ok pletených hladce a obrace je založená velká část vzorů. Dále se v této knize naučíte například vzoreček hráškový nebo rýžový, ale i dva patentové vzory.

